

Novi Sad

Trg oslobođenja

Place de la

Liberté

Freiheitsplatz

Foto Terzić

On se brzo razvio u jedno od najvećih i najznamenitijih tržišta poljoprivrednih proizvoda srednje Evrope. Naporedo s time, razvili su se u Novom Sadu zanatstvo i industrija. Danas je Novi Sad sjedište Dunavske Banovine i broji oko 65.000 stanovnika.

Velik dio znamenitosti Novog Sada potječe iz doba njegova procvata na kulturnom polju. Na prostranu Trgu Oslobođenja stoji lijepa Gradska vijećnica (Palata Magistrata) u renesansnom slogu. U dnu ulice Kralja Petra je Dvor pravoslavnog episkopa, zidan u modernizovanom bizantskom slogu po nacrtu Vlade Nikolića, najplodnijeg i najsposobnijeg srpskoga arhitekta s kraja prošlog i početka ovog vijeka. Do dvora je pravoslavna Saborna crkva obnovljena 1903 g. s ikonostasom od Paje Jovanovića (1858). Živopis na svodu i na zidovima radio je Stevan Aleksić (1876—1923). Do crkve je Gimnazija Kralja Aleksandra I, zadužbina barona Miloša Bajića od Varadije, koju je 1810 osnovao Sava Vuković. Sadašnja zgrada podignuta je 1900 g. glavnim prilogom baruna Bajića, a po projektu V. Nikolića. U gimnaziji je znamenita numizmatička zbirka i manja galerija slika, među kojima se ističe portre Vladike Platona Atanackovića od Novaka Radonića (1836—1890). Na pročelju zgrade stoji spomen-ploča, koja kaže, da se u kući koja je nekada stajala na tome mjestu, rodio pjesnik Jovan Jovanović Zmaj (1833—1904).

Nedaleko je zgrada zadužbine Marije Trandafil, u kojoj je sjedište Matice Srpske, jednog od najstarijih jugoslovenskih prosvjetnih društava. Osnovano je 1826 g. u Budimu, a 1864 preneseno u Novi Sad. Matica je pored svojih ostalih prosvjetnih ciljeva, glavni pokretač skoro svih nacionalno-kulturnih manifestacija u Vojvodini. Velika društvena knjižnica ima preko 50.000 svezaka. U svečanoj dvornci je galerija portreta dobrotvora od Paje Jovanovića, Uroša Predića († 1857), Pavla Simića